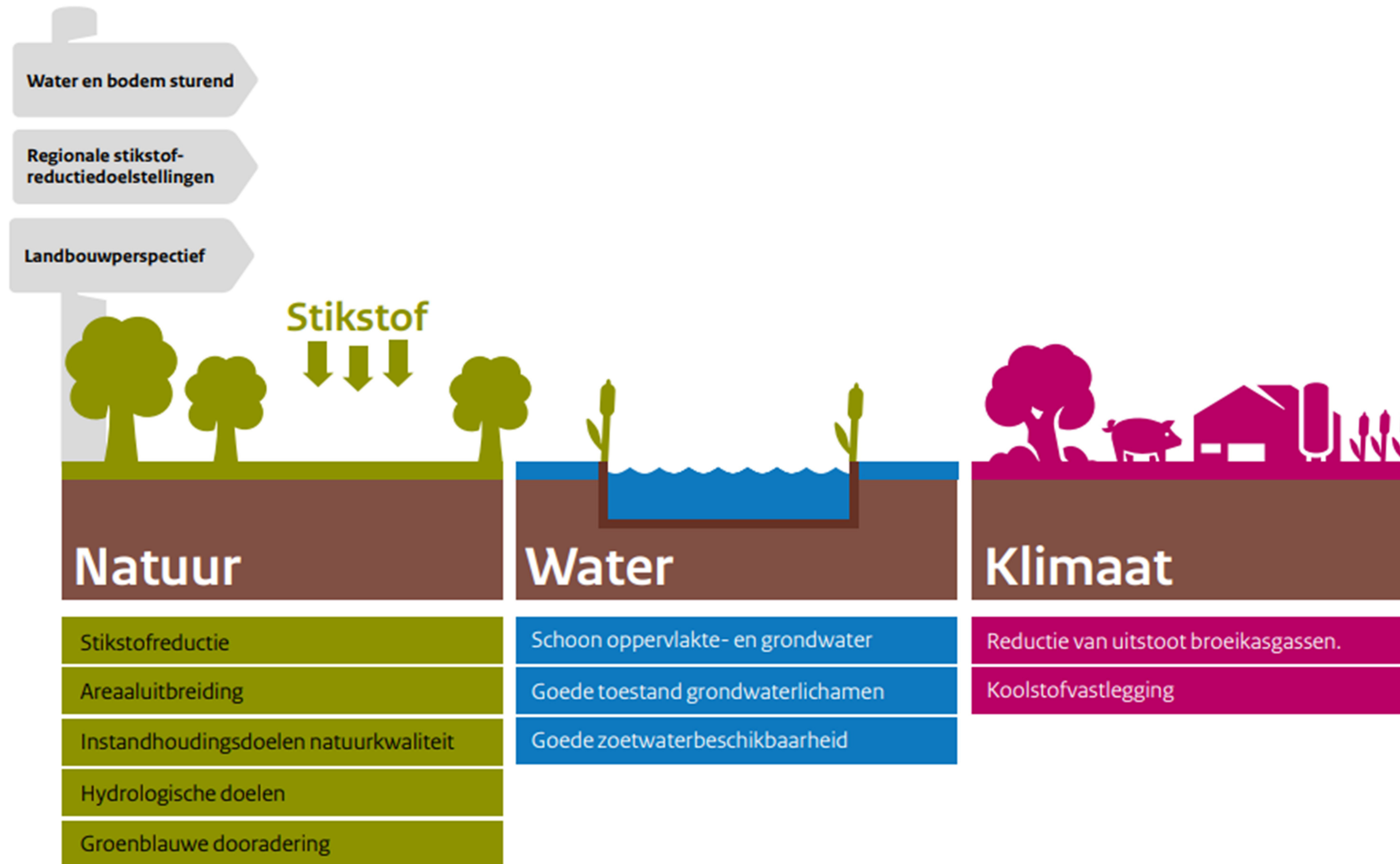

Doelen NPLG

Stikstof en klimaat

Stikstof: ammoniak (NH₃)

Opgave

Depositiedoel

- 2035: kritische depositiewaarde (KDW) halen, voor 74% van de oppervlakte van stikstofgevoelige natuur.
- 2050: kritische depositiewaarde (KDW) halen, voor 100% van de oppervlakte van stikstofgevoelige natuur.

Emissiedoel

- 2035: maximaal 2,9 kiloton NH₃ uitstoten (2,5 kiloton NH₃ reduceren vanaf 2020).

Wat betekent dit voor de boer?

Veehouderij (graasdieren)

- Bedrijfsdoel: 35-40 kg NH₃/ha.
- Niet verplichtend, wel richtinggevend waar het heen gaat.
- Huidige gemiddelde uitstoot in Zuid-Holland 62 kg NH₃/ha.

De systematiek om bedrijfsdoelen te meten en op te sturen heet doelsturing. Doelsturing is in ontwikkeling, door zowel het ministerie van Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit als provincie Zuid-Holland.

Akkerbouw

- Bedrijfsdoel per gewas is nog niet in zicht.

U kunt zich richten op precisiebemesting:

1. Juiste plaats	In de wortelzone
2. Juiste meststof	Circulair en vloeibaar
3. Juiste moment	In groeiseizoen en als de bodem onvoldoende levert
4. Juiste dosering	Mondjesmaat en optimaliseren/verbeteren
5. Juiste techniek	Juiste applicatiemethodes, bijvoorbeeld fertigatie

Rijksmaatregelen

- Kennisvouchers
- Omschakelprogramma
- Verplaatsingsregeling
- Landelijke beëindigingsregelingen

Provinciale maatregelen

- Veehouderij: subsidie voor verduurzaming in ontwikkeling
- Akkerbouw: kennisdocument over emissiefactoren in ontwikkeling

Stikstof en klimaat

Stikstof: NO_x

Opgave

Depositiedoel

- 2035: kritische depositiewaarde (KDW) halen, voor 74% van de oppervlakte van stikstofgevoelige natuur.
- 2050: kritische depositiewaarde (KDW) halen, voor 100% van de oppervlakte van stikstofgevoelige natuur.

Emissiedoel

- Mobiliteit 2030: 26% emissiereductie
- Industrie 2030: 38% emissiereductie

Klimaat: broeikasgassen

Emissiereductie veehouderij en akkerbouw

- Reduceren broeikasgassen in landbouw.
- Landelijk doel voor methaanemissiereductie is minimaal 3,82 Mton CO₂ (2030).

Koolstofopslag

Voor het vastleggen van koolstof in landbouwbodems en in de natuur wordt vooralsnog uitgegaan van landelijke doelstellingen. Voor koolstofvastlegging in bomen/bos/natuur (gerealiseerd via Bossenstrategie) betekent dit landelijk 0,4 tot 0,8 Mton CO₂-eq per jaar.

Voor de koolstofvastlegging in landbouwbodems betekent dit landelijk 0,5 Mton CO₂-eq. Wat dit concreet voor de Hoeksche Waard betekent is nog niet duidelijk. In de loop van 2024 wordt dit berekend.

Natuur en groenblauwe dooradering

Invulling doelen voor Zuid-Holland

Opgave: resterend areaal Natuurnetwerk Nederland (afroonden in 2027)

Opgave Zuid-Holland 3.200 hectare waaronder de Leenheerenpolder (120 ha), de Buttervlietpolder (21 ha) en kreekherstel Pierhilsche Gat (7,5 km).

Opgave: hydrologische condities natura 2000 op orde (afroonden in 2027)

Aanpak waterhuishouding in natura 2000-gebieden loopt via het spoor van de natuurdoelenanalyses en de natura 2000-beheerplannen.

Opgave: 30% natuurherstel Vogel- en Habitatrichtlijnen (afroonden in 2030)

30% van het totale areaal moet een gunstige staat van instandhouding hebben voor VHR-soorten en habitattypen. Hieronder vallen ook akker- en weidevogels. Achteruitgang van alle VHR-soorten en habitattypen moet zoveel als mogelijk zijn gestopt.

Opgave: bos en bomen (afroonden in 2030)

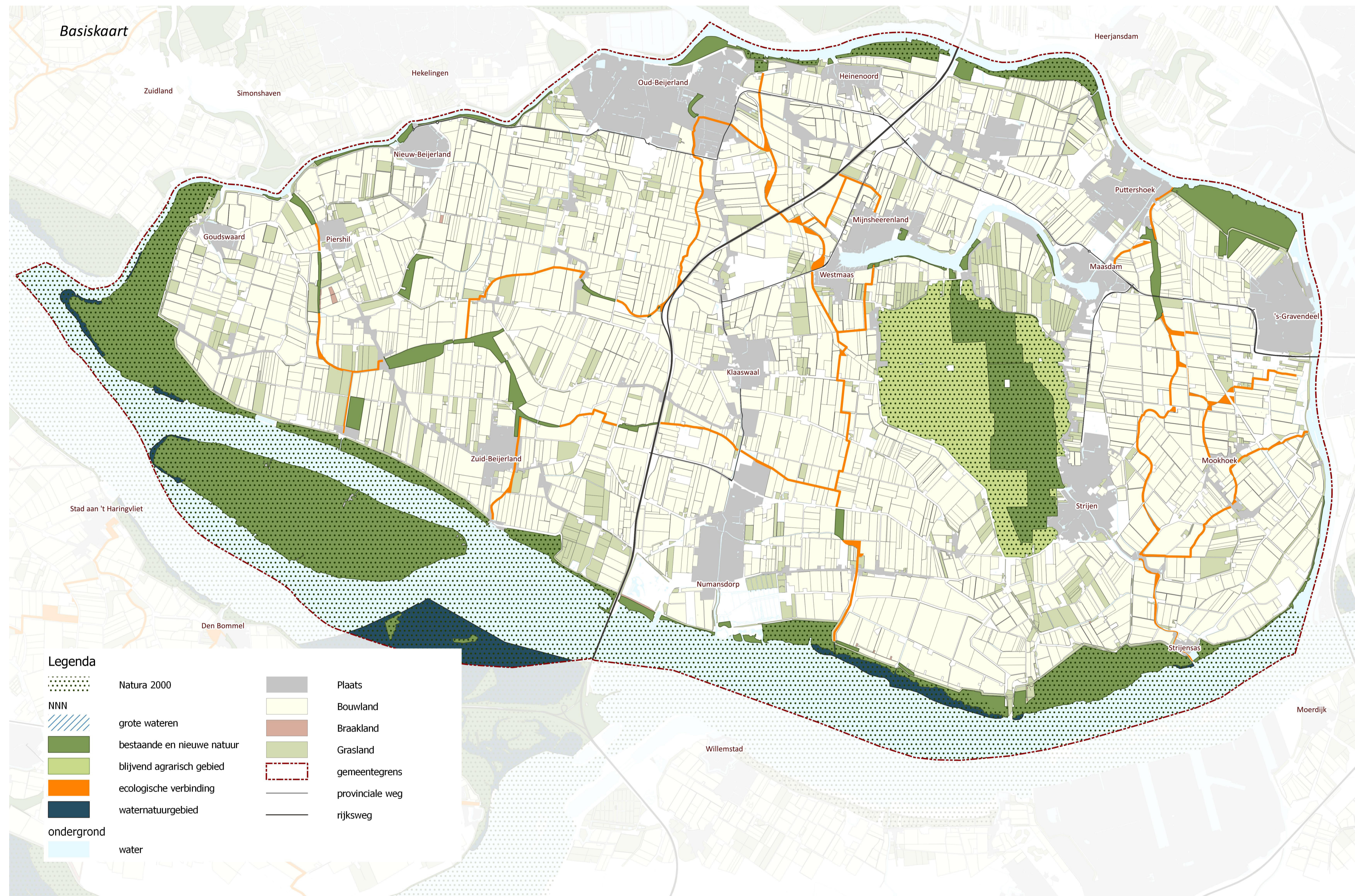
Opgave Zuid-Holland 400 hectare bos waarbij er nog een verdeling moet worden gemaakt binnen de provincie naar de verschillende deelgebieden. Waarvan 150 ha binnen Natuurnetwerk Nederland (NNN), 130 ha binnen recreatiegebieden en 110 daarbuiten. Op lange termijn (2050) wordt de opgave uitgebreid tot 100 - 2.000 ha nieuw bos.

Opgave: groenblauwe dooradering (afroonden in 2050)

10% van het landelijk gebied in 2050. De helft van de opgave in 2030. Groenblauwe dooradering valt onder natuurherstel Vogel- en Habitatrichtlijnen (VHR) en niet onder Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Natuur en groenblauwe dooradering

Water en bodem

DE ROBUUSTE WATERGANG Het optimale beeld

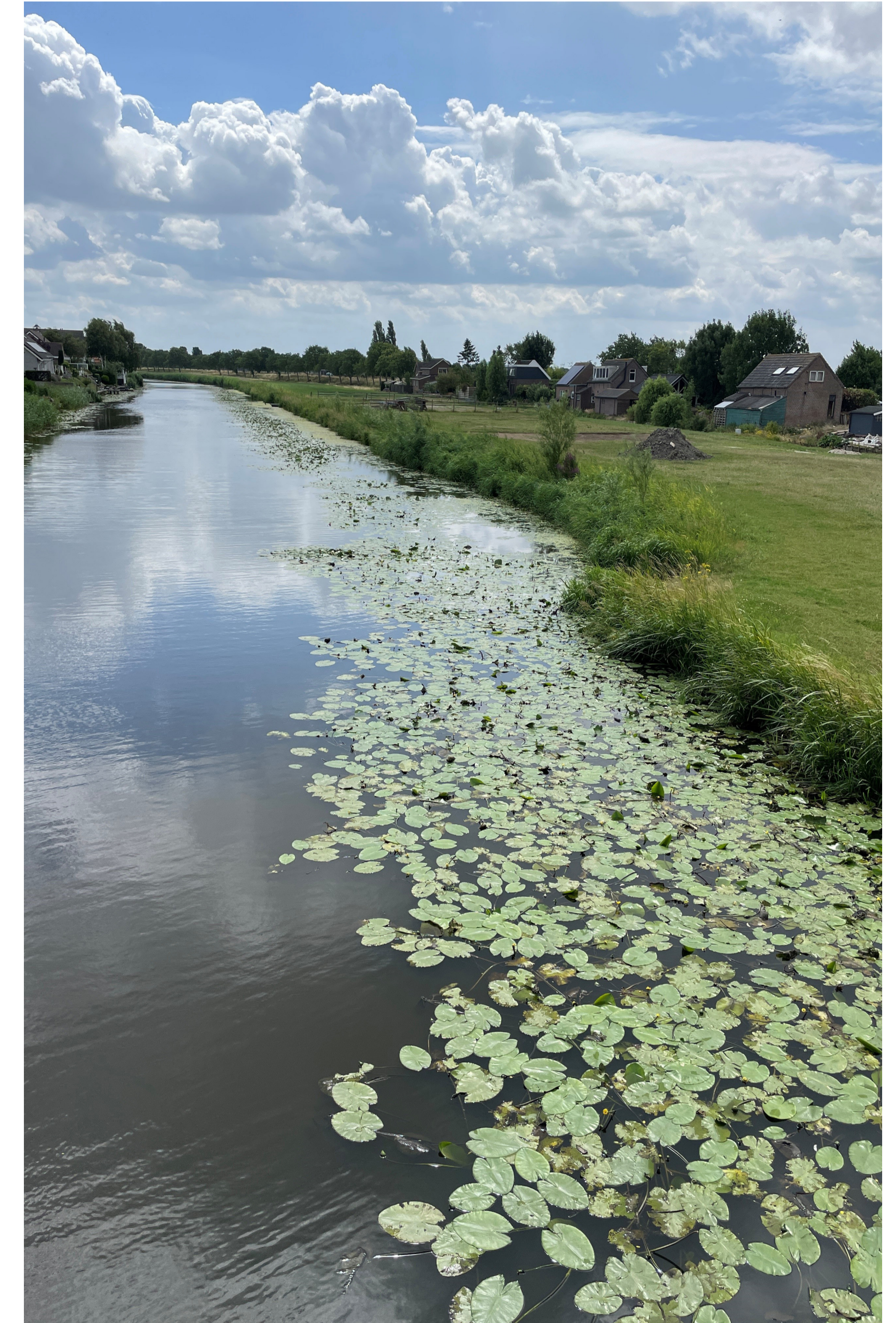
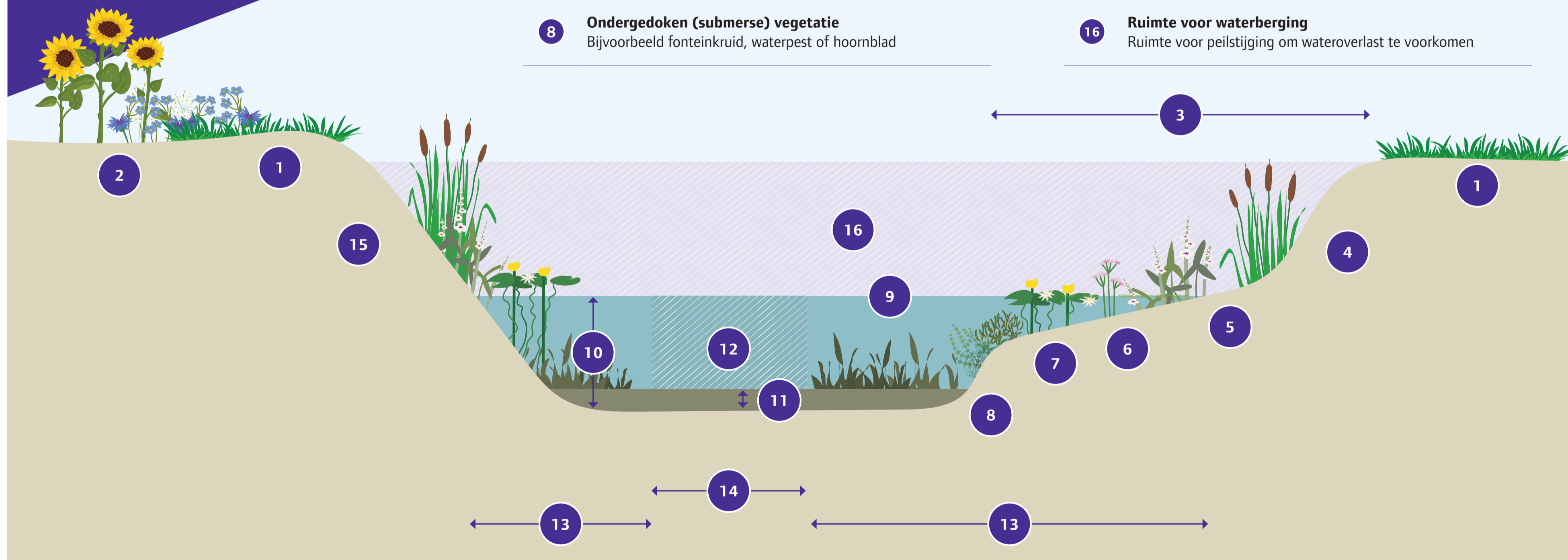
De robuuste en klimaatbestendige watergang heeft voldoende ruimte voor waterberging, wateraan- en afvoer én voor voldoende waterplanten voor de opvang van water en is toepasbaar in zowel landelijk als stedelijk gebied.

In het midden is een wat diepere zone, waar altijd voldoende waterdiepte en open water aanwezig is voor de wateraanvoer en waterafvoer. Deze zone zal indien nodig regelmatig worden gemaaid. Dieper water zorgt voor een stabiele zuurstofhuishouding, minder opwarming en een betere waterkwaliteit. In dit gedeelte is ruimte voor maximaal 30cm slib, het liefst zo min mogelijk.

Bij voorkeur is er aan weerszijden een flauwe zone die geschikt is voor verschillende soorten vegetatie. Watergang niet te breed, zodat het onderhoud vanaf de kant gedaan kan worden. Het maaien is afgestemd op een goede ontwikkeling van de gewenste soorten. Een goede begroeiing van de watergang zorgt voor stabiel biologisch gezond water. Dankzij de vele planten wordt de impact van voedingsstoffen, milieuvreemde stoffen en temperatuurstijging op de waterkwaliteit kleiner. De flauwe oevers geven daarbij extra ruimte om water te bergen in tijden met veel neerslag.

Legenda

1 Onderhoudstrook/beschermingszone Voorkeur voor onderhoud vanaf de kant 2 Bloemrijke akkerrand Tevens onderhoudstrook/beschermingszone 3 Flauw talud 3-7m breed 15cm boven tot 60cm onder water 4 Talud tenminste 1:2 Als punt 3 niet mogelijk is 5 Oevervegetatie Dichte begroeiing van bijvoorbeeld riet of lisdodde, die boven water staat 6 Emerse vegetatie Open begroeiing van bijvoorbeeld riet of lisdodde die deels boven water en deels onder water groeit 7 Drijfbladvegetatie Bijvoorbeeld gele plomp of witte waterlelie 8 Ondergedoken (submerse) vegetatie Bijvoorbeeld fonteinkruid, waterpest of hoornblad	9 Peilvariant Vanuit ecologie is natuurlijke waterpeil wenselijk 10 Waterdiepte Minimale aanlegdiepte 1.25 m ten opzichte van laagste peil 11 Sliblaag Maximaal 30cm dik 12 Doorstroomprofiel Voldoende ruimte voor water aanvoer en - afvoer 13 Ecologisch maaien Buiten het doorstroomprofiel 14 Volledig maaien Doorstroomprofiel vrijmaaien 15 Kritisch maaiveld Laagste gedeelte land boven de grens van de waterberging 16 Ruimte voor waterberging Ruimte voor peilstijging om wateroverlast te voorkomen

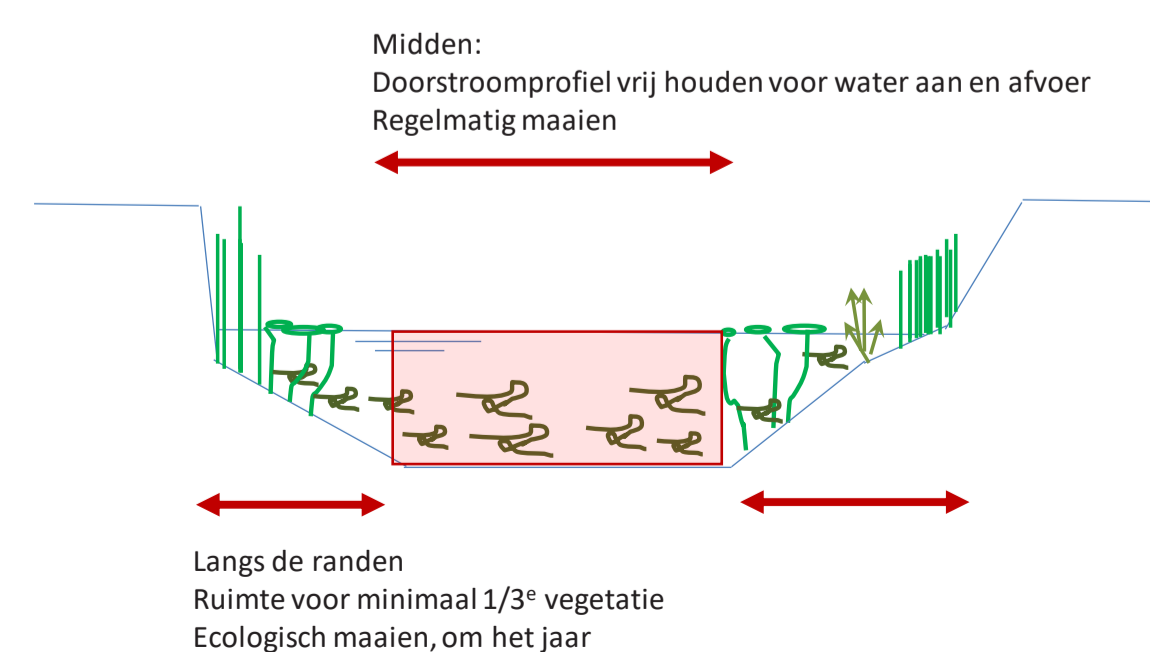

Strijense Haven - Hoeksche Waard

Borrekeken - Hoeksche Waard

Robuuste watergang

Water en bodem

Deltaplan Agrarisch Waterbeheer

Waterkwaliteit

- minder verlies nutriënten
- minder verlies GWBM

Waterkwantiteit

- minder wateroverlast
- minder verdroging
- adaptatie

Bedrijfsresultaat

- lagere kosten
- hogere opbrengsten
- imagowinst

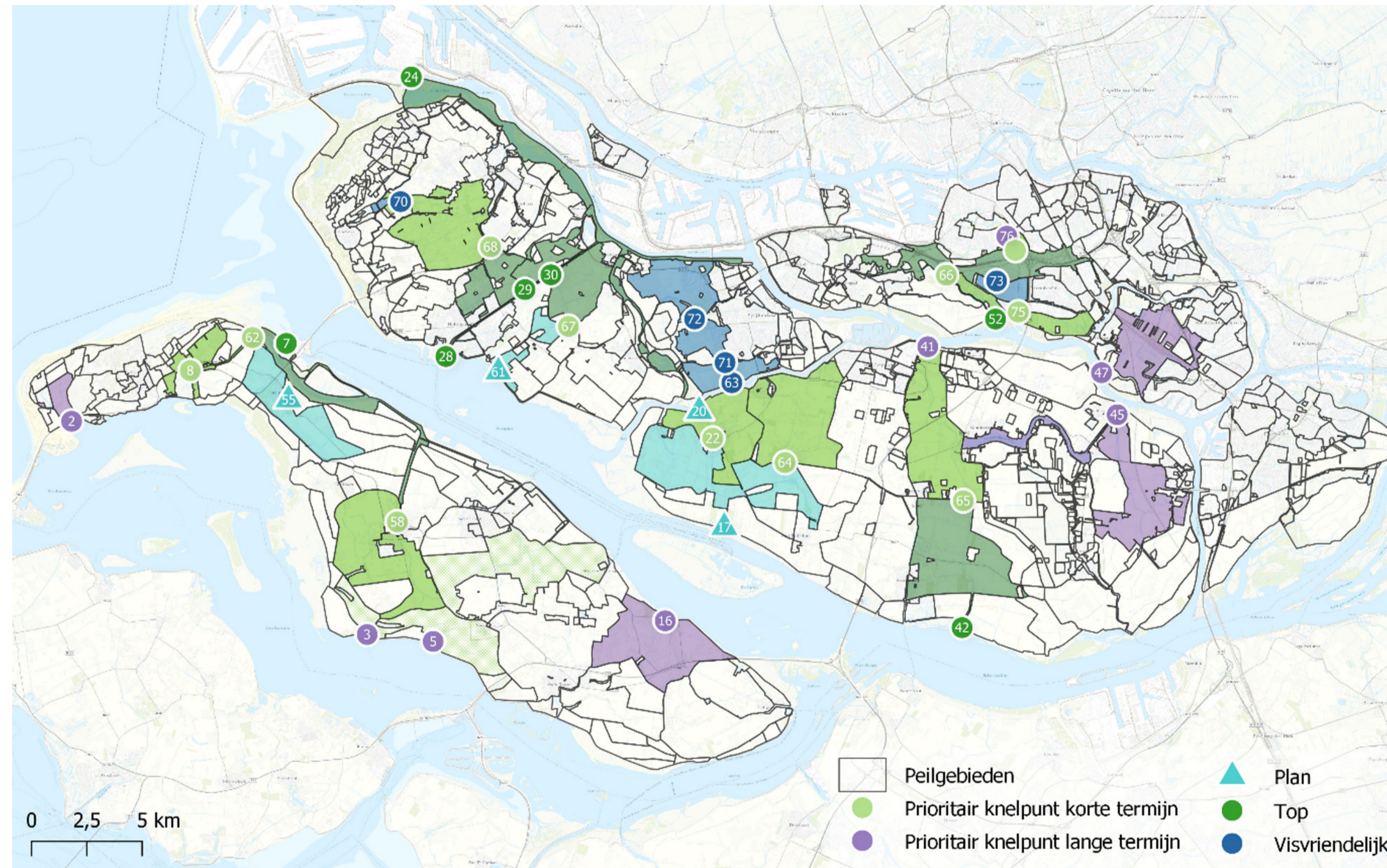
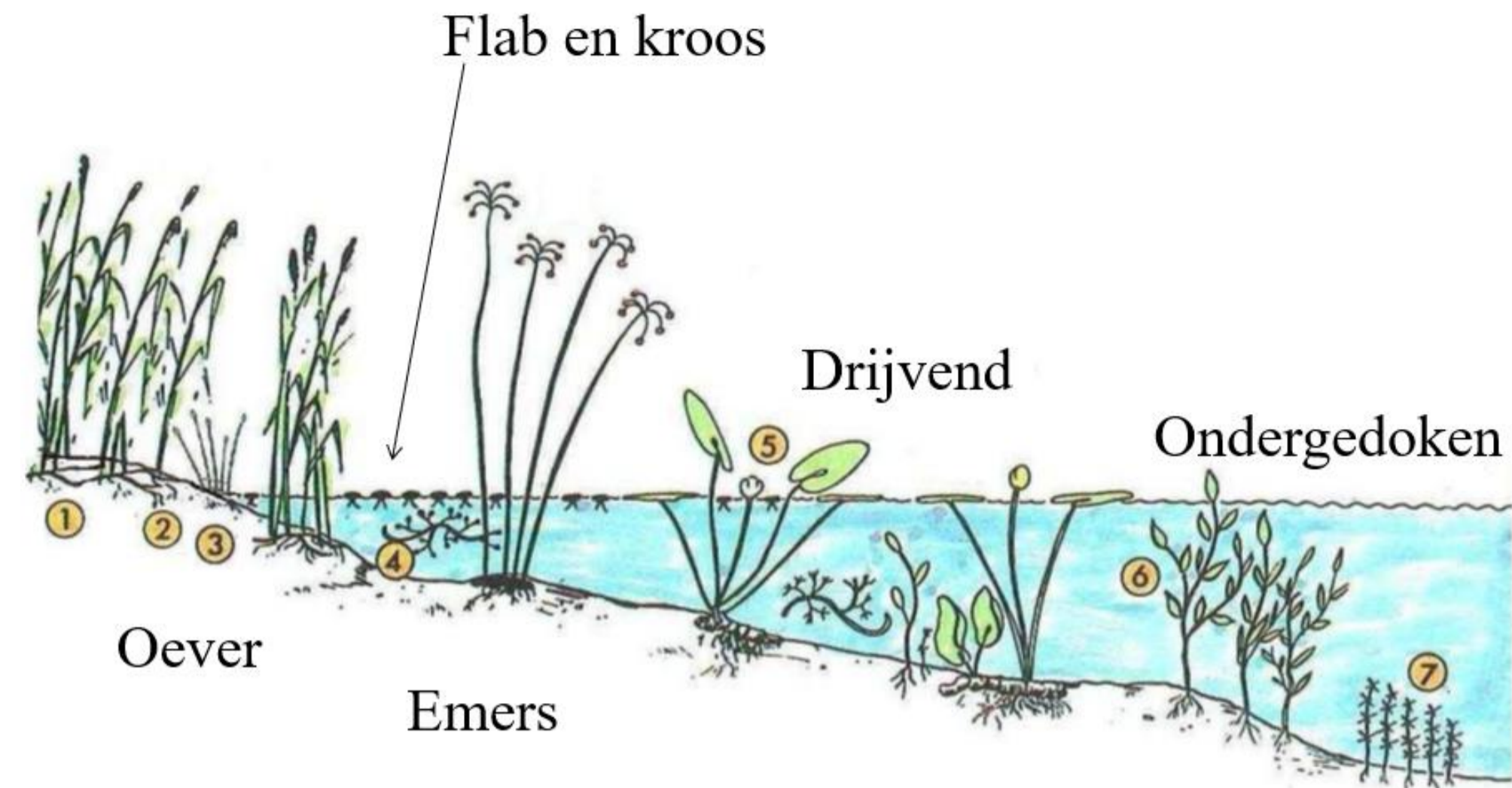
Water en bodem

Gezonde visstand: 4x V

- Voedsel
- Veiligheid
- Voortplanting
- Verbinding

Vismigratie

Vismigratieroutes

	<p>1. Drie soortgroepen van diadrome soorten:</p> <p>A. Passieve migranten (selectief getijden transport)</p> <ul style="list-style-type: none"> o Paling (juveniel, glasaal); o Bot (juveniel, larven); <p>B. Semi passieve migranten en zwakke zwemmers</p> <ul style="list-style-type: none"> o Driedoornige stekelbaars; o Spiering; o Houting; o Fint; o Elft; o Zeeprík; o Rivierprík; <p>C. Actieve migranten</p> <ul style="list-style-type: none"> o Atlantische zalm; o Zeeforel;
	<p>2. Estuarien residente soorten</p> <p>3. Marien juveniele soorten en seizoensgasten</p> <p>4. Zoetwatersoorten</p>

Koploperprojecten

Wasplaatsen voor landbouwmachines

Met de aanleg en het gebruik van wasplaatsen voor landbouwmachines kan in de Hoeksche Waard een stap gezet worden in de reductie van deze erfemissies. De wasplaatsen zullen gerealiseerd worden op 10 verschillende locaties verdeeld over de Hoeksche Waard.

Erfcoaches

De erfcoach richt zich op de verduurzaming van de erven. Onderdeel hiervan is het verminderen van emissies. De erfcoaches begeleiden de agrariërs bij het gebruik van de wasplaatsen. Daarnaast adviseren zij over andere aspecten zoals biodiversiteit, vergroening van het erf, etc.

De Electro Udar

De Electro Udar kan drijfmest opwaarderen om die nuttig te maken als voedingsstof voor de bodem. Het is belangrijk dat de totale stikstofgift in balans wordt toegediend met het stikstof leverend vermogen en de stikstof voorraad in de bodem. Drijfmest omgezet (UDAR Proces) in een milieuvriendelijke meststof geeft een hogere meststoffen efficiëntie.

Groenblauwe dooradering in polder Nieuw Bonaventura

Voor polder Nieuw Bonaventura wordt een groenblauwe dooradering uitgewerkt. Zo wordt onder meer gekeken naar mogelijke sloot- en kreekverbreding, naar waterberging op lage delen van het perceel, naar erfbeplanting, hagen, verbeterde randen (kruidenrijke akkerranden, natuurvriendelijke oevers, 3 meter zones, extra bomen op dijk, ander maaibeleid en bemalingscapaciteit).

Zandhommel Zuidas

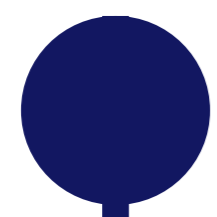
Om de zandhommel voor Zuid-Holland en voor Nederland te behouden zijn maatregelen nodig, waarbij het verbinden van de resterende populaties een essentiële stap is. De schil van natuurgebieden aan de zuidrand van de Hoeksche Waard biedt hiervoor unieke aanknopingspunten.

Projecten passen in toekomstperspectief Hoeksche Waard en dragen bij aan:

- Volhoudbare landbouw
- Groenblauwe dooradering

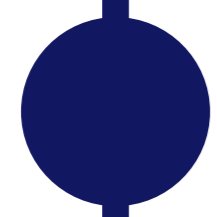
Nieuwe projecten of ideeën zijn welkom.

Vervolgproces

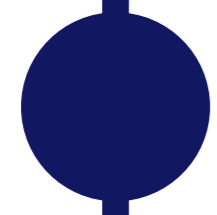
18 maart 2024

Inloopbijeenkomst Hoeksche Waard

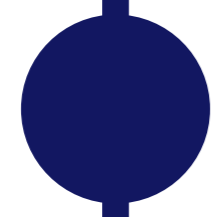
April 2024

Bepalen van het zwaartepunt voor Hoeksche Waard

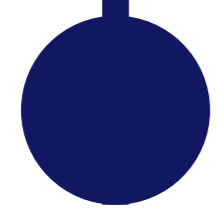
Mei tot en met november 2024

Scenariostudie en oplossingsrichtingen

September 2024

Bijeenkomst Hoeksche Waard

November 2024 tot en met januari 2025

Startbeslissing